

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

LETO III. — Štev. 2.

NOVO MESTO, 11. JANUARJA 1952

ČETRTLETNA NAROČNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Pred pop som živine, perutnine in čebelnih panjev

Samo točni podatki nam bodo koristili

Kakor smo že poročali, se bo začel 16. januarja zjutraj popis živine, perutnine in čebelnih panjev. S popisom bomo ugotovili točno število stanje vseh vrst živali — popisali bomo koze, meze, mule, osle, goveda, ovce, prašiče, koze in domače zajce — perutnine in čebelnih panjev. Zakaj so nam taki popisi potrebni?

Vsaka napredna država si zaradi velike važnosti živinoreje prizadeva, da bi imela kar najbolj točen pregled nad razvojem te veje gospodarstva. Zato popisujejo v nekaterih državah živino vsakih 5 ali 10 let. V stari Jugoslaviji so popisali živino leta 1921 in 1931, med popisi pa so število živine samo ocenjevali. Pri nas bomo imeli zdaj že sedmi popis po osvoboditvi. V prvem popisu, ki je bil v decembru 1945. leta, smo ugotovili predvsem vojno škodo v naši živinoreji. V naslednjih letih smo s popisi ugotavljali, koliko se je ta škoda popravila s prirastkom, hkrati pa smo dobivali osnovne podatke za prehod v načrtno gospodarstvo. Po letu 1947 smo z dobljenimi podatki ugotavljali, kako se uresničuje petletni plan živinoreje, hkrati pa smo smotrno spremljali razvoj vseh vrst naše živinoreje.

Kaj hočemo ugotoviti z letošnjim popisom živine? Letošnji popis je predvsem važen zato, ker hočemo ugotoviti, koliko si je živinoreja opomogla od posledice suše v letu 1950, na drugi strani pa bomo spoznali, kako so vplivali novi gospodarski ukrepi, ki jih je naši izdala naša vlada. Lani je bil odpravljen obvezni odkup živine, mleka, maščil, krompirja itd. Vse to je nedvomno ugodno vplivalo na rast in hitro povečanje naše živinoreje. Pripravlja se nov davčni zakon, o katerem smo pisali že v naši zadnji številki. Kmet bo plačeval odstotek davka na podlagi čistega katastrskega dohodka, kar bo bistveno izpremenilo sedanjí način obdavčenja. Vzpostavilo se čim boljše gospodarstvo bo zato vedno več in več, trenutno stanje živinoreje pa se bo v kratkem času prav gotovo še občutno povečalo. Da bomo kasneje lahko ugotovili tudi ta porast, so nam zdaj potrebni točni podatki. Popis pa bo hkrati tudi pokazal, kako so posamezni sektorji lastništva

(državni, zadrudni in zasebni) sposobni, da prebrodijo razne naravne neprivlake kot n. pr. sušo in podobno in kako so v preteklem letu le-ti pomnožili stanje živine. Popis pa bo končno pokazal tudi točno sliko števila živine v posameznih republikah, okrajih in krajih, skupno z ostalimi podatki (kot n. pr. skupno površino lastne zemlje, njiv, vrtov, senožeči in pašnikov živinorejcev, skupno število članov gospodinjstva ter število, starost, spol in namen uporabe posameznih vrst živali) pa bo nudil dragoceno gradivo našim kmetijskim strokovnjakom itd. za ugotavljanje napredka in dvigovanja naše živinoreje.

Sam popis se letos temeljito razlikuje od popisov v prejšnjih letih. Za vsako gospodarstvo bo sestavljena posebna popisnica, ki jo bo izpolnil popisovalec. Od vneme popisovalec, njihovega pravičnega dela in dajanja točnih podatkov s strani kmetovalec je odvisen uspeh letošnjega popisa živine. Popisovalec se bodo osebno prepričali o pravičnosti kmetovih podatkov. Posledice, ki so predvidene za vsakogar, ki bi onemogočil popis ali dajal netočne podatke, so v občutnih

denarnih kaznih. 10.000 din za nepravilne podatke je ostra kazen za take, ki bi iz kakršnihkoli vzrokov navajali napačno število živine, perutnine ali čebelnih panjev. Sovražne govorice, ki se ob takih popisih rade pojavijo, čvekaajo navadno o »odvzemu živine, večjih davkih« in podobnih nesmislih. V času, ko vse naše gospodarstvo postavljamo na vedno trdnje temelje, ko smo odpravili obvezne odkupe in bo davčna osnova v bodoče odvisna samo še od čistega katastrskega dohodka zemljišča, najbolj izpodbijajo neumne govorice. Kdor pa bo tako lahkoveren, da jim bo nasledel, bo moral posledice pripisati seveda tudi tokrat sam sebi.

Popis živine, perutnine in čebelnih panjev pa ni samo skrb popisovalcev in popisnih komisij. Odbori OF naj razlagajo ljudem pomen in cilj popisa, prav posebej pa naj opozarjajo na točnost dajanja podatkov. Vsakomur, ki ima živino, perutnino ali čebelne panje, pa mora biti jasen smisel letošnjega popisa: točne podatke potrebuje naša statistika zato, da bo ugotovila razvoj živinoreje in imela podlago za nadaljnji napredek gospodarstva v celoti, prav posebej pa še za našo živinorejo.

Pri sprejemanju proračunov je treba bolj kot doslej upoštevati šolstvo

Res je šlo po vojni že precej denarja in truda za obnovu šol, vendar je to šele majhen del tistega, kar bo treba še izvrševati, da bodo stala šolska poslopja povsod tam, kjer je potreba. Pa ne samo stala. Šolske stavbe in prostori morajo biti taki, da odgovarjajo vsem higienskimi in in prosvetno-vezelnim predpisom.

Prejšnji del investicij je šel doslej za kapitalne gradnje oziroma ključne objekcije naše industrije in kmetijstva, kar je vsakomur razumljivo. Sedaj pa, ko se bližajo dograditvi temeljev socialističnega gospodarstva, to je težke industrije in elektrifikacije v državi, pa moramo toliko bolj misliti na izboljšanje šolskih razmer. Urejena šola je osnovna kovačnica novih ljudi, nove socialistične družbe.

Jasno je, da ne bomo mogli v enem ali dveh letih zgraditi toliko šolskih poslopij, kolikor bi jih nujno potrebovali. Vzemimo za primer samo novomeški okraj, kjer je skoraj ana tretjina šol se v tujih prostorih, druga tretjina pa je v neprimernih prostorih. Tudi če ne moremo zgraditi takoj vseh po načrtu predvidenih šolskih stavb, pa je treba vsaj za redno vzdrževanje šolskih prostorov in zgradb pri sprejemanju proračuna nekoliko več razumevanja kot ga je bilo doslej. Preveliko stiskanje denarnih sredstev, ima pri šolstvu lahko prav naprotne posledice; kar bi lahko ohranili z malimi, nabavljamo in gradimo novo z velikimi stroški. Pogledimo spet nekaj primerov iz novomeškega okraja:

Skoraj vse po vojni obnovljene šole imajo nepopisovano okna in enojno zasteklitve. Zaradi tega odpada kiti in veter razbija šipe kar na veliko. Tak primer je na osnovni šoli v Novem mestu, na Malem Slatniku. Delo pa tudi drugod. Če ne bodo okna na teh šolah v kratkem prebarvana, bo treba nova. Enojna zasteklitve pomeni večjo porabo kuriliva in prezebanje otrok. V dveh razrednih šolah v Smarjeti so kiti in veter razbija šipe kar na najboljši prometni cesti. Nič ne bi bilo čudnega, če si otroci ali učitelji na teh luknjah polomijo noge. In vendar bi za obnovu podu v obeh razrednih potrebavali le dobra dva kubična metra desk. Dosedaj so bile po navadi vse postavitve v proračunu za te svrhe ertane. Krajevni ljudski odbori pa tudi niso bili dovolj iznajdljivi in prizadevni, da bi taka popravila izvršili s krajevnim samopriskevkom.

Podobno je bilo dosedaj z drugimi postavkami za šolske potrebe. Šolski upravitelj se mora boriti za vsak dinar posebej in namesto, da bi se posvetil vzgojnemu delu v šoli in izven šole, si ubija glavo, kje bo vzel denar za plačilo snaziške, za nujno potrebne pisarniški material, učne pripomočke in celo za časopise in revije. O kakšni izpopolnitvi knjižnice ali nabavi nujno potreb.

nega inventarja sploh ni mogel misliti. Da se mora učiteljestvo na nekaterih ljudskih odborih dobesedno boriti za drva za šolo in sebe, ni treba še posebej poudarjati. V žužemberku je na primer šola posodila drva za pisarno krajevnega ljudskega odbora, ker si jih KLO ni znal preskrbeti niti za svoje potrebe!

Po novem finančnem sistemu bo vzdrževanje šol padlo v breme občinskega proračuna, verjetno pa tudi gradnja novih šolskih poslopij. V novomeškem okraju je treba nujno zgraditi šolska poslopja: v smarjetkih toplicah, Zameškem, kjer se pripravljajo gradivo, v Prevolah v Suhí krajiní, Sela-Hinjah, Malem Lipju, Gročevju, Trški gori, na Drči, Čadražih, Dobravi in Klenovniku. Obupno je stanje šolskih prostorov v Skoecjanu, ker imajo šolske razrede v treh neprimernih prostorih. V Dolenjskih toplicah že davno govorijo o potrebi novega šolskega poslopja,

v Poljanah šolska stavba ne odgovarja potrebam, v Podgradu je treba dozditi še eno nadstropje, da bo dovolj prostora, v Mirni peč so šolski prostori odločno premajhni in neprimerni, v Stopléhah pa še gradilo sodobno šolsko stavbo.

Materialna stran šolstva nujno narekuje, da že pri letošnjih proračunih predvidimo primerne vavte za te svrhe. Če ne ni mogoče predvideti gradnje nove šole, pa je treba vsaj za vzdrževanje obstoječih predvideti toliko, da ne bodo propadale. Prav to vpliva za ostale neobhodno potrebne izdatke šol. Pomanjkanje kredita ne sme biti ovira za nabavo najbolj potrebnih učil in pripomočkov. Skratka, učitelja je treba razbremeniti dnevnih skrbi za materialno oskrbo šole in razreda ter mu omogočiti, da se bo kot prvi vzgojno-prosvetni delavec na vsi lahko popolnoma posvetil svojemu vzgojnemu poklu.

V TEDNU SLEPIH

Kdo ne sočustvuje s človekom, ki mu je bodisi nesreča ali usoda odvzela najdragocenejši dar narave — vid? Ni mu dano, da bi gledal življenje s praviimi očmi, da bi se veselil ob pogledu na naravne krasote svoje ožje in širše domovine, užival ob pogledu na ustvarjene sadove pridnih rok. Tak človek lahko doživlja vse to le notranje, s pomočjo svojih uštev in po pripovedovanju zdravih soljudi.

V kapitalističnem sistemu so taki ljudje po navadi trpeli še materialno pomanjkanje, da so bili prisiljeni hoditi od hiše do hiše, s svojo nesrečo zbujali sočutje zdravih ljudi in se na ta način boriti za skorjico trdega in lahko rečemo skrajno grenkega kruha. Tak način preskrbovanja slepih je še danes v marsikateri državi s kapitalističnim načinom gospodarstva.

Naša ljudska oblast ne bi bila dovolj ljudska, če ne bi poskrbela tudi za slepe ljudi in storiła vse, da jih reši materialnih skrbi. Hkrati pa jim omogoči, da postanejo enakopravni člani človeške družbe. Lahko trdimo, da je ljudska oblast s pomočjo številnih dobrodelnih organizacij in ustanov tu

veliko storila. Slepí imajo organizacijo, »Združenje slepih«, ki združuje vse slepe v Jugoslaviji. Imajo več domov in šol, kjer se slepa mladina vzgaja, učí brati in pisati. Imajo več delavnic, v katerih slepi izdelujejo razne predmete ter kot enakopravni člani družbe koristijo sebi in skupnosti. Kdo še r videl lično izdelanih predmetov v posebnih prodajalnah, ki so jih ustvarile roke slepih? Slepí pri nas odklanjajo miloščno in pomilovanje, hvaležni pa so za vsako razumevanje in zaposlitev,

Kečke se s pesmijo vrača v domačo vas

ki jim daje možnost enakopravnega udeleštvovanja v družbi. Te dni je vse napredno človeštvo proslavilo 100-letnico smrti Francoza Louisa Braillea, velikega dobrotnika vseh slepih, ki je sestavil abecedo za slepe, s katero jim je omogočeno, da se naučijo pisati in brati. V naši državi je spominu tega dobrotnika slepih posvečen cel teden od 6. do 13. januarja, ki ima naslov »Teden slepih«. Po vsej državi so v tem tednu predavanja, razstave in prireditve, na katerih se bodo ljudje seznanili z delom in življenjem slepih.

V okraju Novo mesto bodo po vseh šolah predavanja o pomenu Teda, večji kraji kot Žužemberk, Dol. Toplice, Novo mesto, Mirna peč, St. Jerne, Smarjeta in Skoecjan bodo imeli posebne akademije v ta namen itd. Po vsem okraju so napredaj razglednice v korist slepih. Okrajni prirediteljni odbor bo razdelil med najbolj potrebne slepe v okraju za 15 parov čevljev usnja in pet parov doplatov ter nekaj tekstilnega blaga.

BELA KRAJINA ob svoji radijski oddajni postaji

Zadnjega decembra 1951. leta je bila v Crnomlju slavnostna otvoritev lokalne radijske postaje »Bela krajina«. Prvi je govoril ob otvoritvi belokranjskemu ljudstvu sekretar okrajnega komiteja KPS tovariš Janez Zunič, ki je v daljšem govoru nanizal uspehe v letu 1951 na političnem, gospodarskem in kulturno-prosvetnem področju. Original je jubilejno leto 1951, ki ga je Bela krajina praznovala v znamenju 10. obletnice ustanovitve OF. V ljudski revoluciji od leta 1941 dalje sodelovala razen nekaterih izredno redkih izjem vsa Bela krajina kakor en sam mož v bitki za svobodno domovino. V borbi proti okupatorjem in temnim silam reakcije je zmagala ljudska volja pod vodstvom Partije, trdno združena v vrstah Osvobodilne fronte.

V nadaljevanju svojega govora se je tovariš Zunič dotaknil nato vrste

gospodarskih ukrepov in stanja v Beli krajini, govoril je o nadaljnji demokratizaciji naše oblasti, utrjevanju gospodarstva, zniževanju cen in podobno. Podrobneje je govoril o posameznih podjetjih, zadrudstvu, obnovi podeželja, o kulturno-prosvetnem delu v Beli krajini itd., hkrati pa je pozdravil vse organizacije, društva, ustanove, delovne kmete in kolektive tovaren ter podjetij. S toplimi besedami se je spomnil pripadnikov slavne Jugoslovanske ljudske armade v garnizijah Crnomelj in Metlika, ki so tudi lani pomagali svojemu ljudstvu kakor v letih vojne. Čestital je nato vsem prebivalcem Bele krajine srečno in novih uspehov polno leto 1952, s čimer je bila radijska oddajna postaja odprta.

Sledil je zabavni spored glasbenih plošč. Zelimo Beli krajini mnogo zabave in koristi ob novi radijski oddajni postaji!

NE POZABITE!
21. januarja
NAGRADNO ZREBANJE!
Obnovite tako naročnino!

Javno vprašanje ljubljanski železniški direkciji

28. decembra lani je naš tednik pod naslovom »Morja bi železniška uprava lahko pojasnila« načel izredno pereč problem prevoza potnikov in pošte iz Novoga mesta v Belo krajino. Dopolndanski vlak, ki pripelje v Novo mesto ob pol devetih dopoldne, vozi proti Beli krajini šele popoldne ob 15.45 uri. Potniki so tako prisiljeni ostajati v Novem mestu po sedem ur, ki jih morajo brezplodno zapraviti, prav tako pa čaka v tem času vsa vederna in jutranja ljubljanska pošta na zvezo z Belo krajino. Poleg tega, da je potnikom iz Novoga mesta in okolice močnega zveza z Belo krajino samo s prvim vlakom zjutraj ob 3. uri in popoldne ob 15.45, pa je z ukinitvijo tega vlaka predvsem izredno otežkočeno potovanje vsem, ki potujejo zjutraj iz Ljubljane proti Beli krajini.

Tudi dnevi tisk je izrekel mnenje svojih bralcev k temu nepraktičnemu voznemu redu, ki je zlasti prizadel Belokranjce oz. vse kraje, ki leže ob progí takoj za Novim mestom proti Crnomlju. Ker se železniška direkcija v Ljubljani doslej v tej zadevi ni ozirala na mnenje potnikov, niti na izražene želje v tisku, niti ni upoštevala predloga vodstva železniške postaje v Novem mestu, ki je, kakor smo obveščeni, predlagalo ugodnejši vozi red za Belo krajino, se obracam na naslov z javnim vprašanjem, kakaj se na bi moglo ugodneje rešiti vprašanje najprimernejše zveze med Ljubljano oz. Novim mestom in Belo krajino.

Vprašanje, ki nam jih ponovno pošilja naših naročniki in bralci, naslavljamo s tem na ljubljansko železniško direkcijo s prošnjo za odgovor in reditve te vsakekor pereče zadeve. Zavedamo se, da ima tudi železniška direkcija nemalo težkih problemov, upravičeno pa hkrati smatramo, da je treba v primeru dolenjske proge vendarle prisluhnil tudi željam in potrebam potnikov. Končno je železnica tu zaradi ljudi in ne obratno. Uredništvo »Dolenjskega lista«

Kratke vesti

LONDON — Britanski finančni minister je objavil podatke o proračunu za prvih 9 mesecev letošnjega leta. Proračun predvideva 225,8 milijonov funtsterlingov primanjkljaja. V proračunu so zelo povečani stroški za oborožitev in obrambo.

WASHINGTON — Vlada ZDA je obvestila ameriško javnost, da prodaja mesto Crembeld, ki leži 20 km zahodno od Washingtona. To mesto je severno-ameriška vlada zgradila leta 1940, da bi omiliła brezposelnost. Gradbeni stroški so takrat znašali 13 milj. dolarjev, zdaj pa je mesto naprodaj za 8.971.000 dolarjev. V mestu se lahko naseli 8000 prebivalcev.

LE HAVRE — Na Atlantiku je preteklice dni divjalo strahovito neurje. Popotila se je vrsta ladij, ki jih je vihar zalotil na odprttem morju. Med drugim se je potopila 14.000 tonska noverška ladja »Oesthav«, katero so valovi preklali na dvojce.

PEKING — V kitajski provinci Juan je bil velik potres, pri katerem je zgubilo življenje nad 300 ljudi, okoli 1500 je ranjenih, več kot 120.000 pa je brez strehe.

PARIZ — V ponedeljek je bilo zasedanje francoske skupščine. Na dnevnem redu je bila tudi zaupnica vladi. Ker Plevenov kabinet ni dobil potrebne zaupnice, je vlada morala podati ostavko. Politični krizi sodijo, da je to ena najtežjih vladnih kriz Francije, ki je znana po številnih spremembah vlad.

DUNAJ — Avstrijsko upravno sodišče je sprejelo sklep, naj se vrne vse premoženje knezu Starhembergu, ki je bil v prvi Avstriji važna politična osebnost in je pripravljval pot nemškemu fašizmu. Zaradi te odločitve sodišča je prišlo do velikih protestnih demonstracij skoraj v vseh večjih krajih in mnogo delavcev je eno uru stavkalo iz protesta proti temu sklepu sodišča.

KRMIN — V Krmini na Goriškem je tamkajšnja občinska uprava uknčila zadnji razred slovenske osnovne šole. Krmin, ki leži na najzahodnejši točki našega narodnega ozemlja, je tako nov dokaz, kako skrbí italijanska vlada za slovensko manjšino in kako izpolnjuje določila mirovne pogodbe, po kateri bi morala zagotoviti slovenskim otrokom šolanje v materinem jeziku.

Od tedna do tedna

V ospredju dogodkov tega tedna je obisk predsednika angleške vlade Churchill v Ameriki. Predsednik ZDA Truman je imel v ponedeljek prve razgovore s Churchillom in zunanjim ministrom Edenom. Svetovni tisk ugiba o vsebini razgovorov ter domneva, da sta oba državnika pretresala vprašanja preskrbe Anglije z jeklom in ostala gospodarska vprašanja. Tisk meni, da bo ta plat razgovorov ugodno rešena, težje pa bo priti do sporazumov glede odnosov s Kitajsko in Japonijo. Anglija namreč priznava komunistični režim Mao Ce Tunga, na drugi strani pa Amerika čedaje bolj podpira Japonsko, ki naj bi prevzela vlogo policajca na Daljnem vzhodu. V tej luči mogoče gledati tudi novoletno poslanico Stalina Japoniji, ki je v zgodovini diplomatije nekaj posebnega. Dobrikanje Japoncem seveda ni brez računov na obeh straneh.

V luči angleškega obiska v Ameriki in nedavnega nastopa Višinskega v političnem odboru OZN v Parizu je treba presojati tudi korejsko vprašanje. Mir na Koreji je še vedno v zraku — na konici bajoneta. In prav zdaj, ko ves svet ve, kdo je napadalec na Koreji in kdo izziva k nemiru na svetu sploh, si dovoljuje nastopiti gospod Višinski z zahtevo, da se ukine komite za kolektivne ukrepe in skliče Varnostni svet, ki naj »bi razpravljal o mednarodni napetosti in ustavitvi sovražnosti na Koreji«. Oblastniki iz Moskve

naj bi raje dokazali svojo miroljubnost v praksi; na naših mejah bi n. pr. v hipu lahko prenehala vsa izzivanja, ki jih zdaj povzročajo ruski sateliti. Pred kratkim so madžarski vojaki zasedli suh otok sredi Mure na jugoslovanski-madžarski meji, ki je čisto naše ozemlje in na katerem naši kmetje že desetletje sekaajo les. Prav gotovo tudi to izzivanje ni bilo storjeno brez »bratskega pečata« iz Moskve. Taka in podobna izzivalna dejanja seveda bijejo Višinskega in sovjetske delegate krepko v obraz, ko spet in spet ponavljajo prazne besede o miru, v resnici pa izzivajo in pretijo z orožjem na svojih mejah in v tujini.

Spor med Anglijo in Egiptom zaradi Sueškega prekopu se je v zadnjih tednih ponovno zaostroil. Prihaja do obojestranih spopadov med egiptovskimi gverilci in britanskimi vojaki. Nek egiptovski časopis je objavil vest, da bo nagradil s tisoč egiptovskimi funti tistega, ki bi ubil angleškega poveljnika generala Friskina, po 300 funtov pa bo dobil vsak, ki bi ubil katerega koli angleškega oficirja na področju Sueškega prekopa. Po zadnjih vesteh je ozračje v Egiptu zelo napeto. Kralj Saudske Arabije Ibn Saud je poslal egiptovskemu kralju posebno poslaničnico, v kateri mu je šele ponudil v sporu med Anglijo in Egiptom svoje usluge. Vse kaže, da miru na Blížnjem vzhodu še nekaj časa ne bo.

ZA NAŠE
GOSPODARJE

Vinogradi in zeleno gnojenje

Približno 90 % naših vinogradov je starih in so svojo dobo že preživeli. Njihova obdelava se stvarno ne izplača, če ne bi računali s tem, da je vinograd potreben lastniku samemu in s tem tudi skupnosti. Do bodoče obnove moramo s tem pač potrpeti. Da pa bomo že obstoječe vinograde obdržali do časa obnove, da nam bodo dali čimveč pridelka in s tem plačali trud, moramo storiti vse, kar povečuje storilnost.

Kakor vsaka kmetijska kultura, tako tudi vinograd potrebuje rednih snovi v obliki gnoj. Z gnojenjem vrneemo vinogradu le malo onega, kar nam je dal pri trgatvi. Potrebno je, da bomo imeli od sedanjih vinogradov še več koristi, zato jih moramo dobro pognojiti.

Po osvoboditvi so bili naši živinorejci z ozirom na oddajo živine za skupnost v vzreji precej pasivni. To njihovo ravnanje ne moremo prav opravičiti, ker je sedanost, po tem ko so uklinili obvezno oddajo živine, dokazala, da je le možnost, da so hlevi polni! S polnimi hlevi živine pa so tudi gnojilna polna gnoja. Ker pa moramo le z zadostnim gnojenjem računati na dober pridelok, je potrebno redno in temeljito gnojenje.

Za vinograde je, kakor za ostale posevke, najboljši hlevski gnoj. Zato skušajmo dati tega vinogradu čimveč. Hlevski gnoj vsebuje namreč vse one snovi, ki jih rastlina potrebuje. Pri tem izboljšuje hlevski gnoj vse fizikalne lastnosti zemlje, ker ustvarja humus (prstenino), ki napravi zemljo zračno, zdržuje vlago in redilne snovi, da jih dež ne izpere, je lažji za obdelavo itd.

Pri intenzivnem gospodarstvu poljedelske površine pa nam večkrat primanjkuje gnoj za vinograde, ker je le največja poljedelska površina, ki

nam daje kruh. Poleg tega pa so vinogradi po večini oddaljeni od domačij, dovoz je težak in naporen, večkrat pa primanjkuje tudi delovne in vprežne živine. V takem primeru si lahko pomagamo z zelenim gnojenjem. Pod zelenim gnojenjem razumemo setev metuljnic (leguminoze), katero posejemo v vinograd z namenom, da to kasneje podkopljemo v zemljo za gnoj.

Vse metuljnice imajo lastnost, da hitro rastejo, sprejemajo dušik iz zraka, katerega, v kolikor pa ga ne potrebujejo za svojo rast, ga kopičijo v obliki bradavičk na koreninah tako, da nam delno oskrbijo vinograd z dušikom, ki bi ga sicer dodali zemlji v obliki hlevskega gnoja. Namesto hlevskega gnoja uporabljamo tudi umetna gnojila kot so žilski soliter, apneni dušik ali amonijev sulfat. Na drugi strani pa podkopavanje ustvarja humus v zemlji, v njihovem rastlinskem sestavu pa se nahaja tudi fosfor in kalij, ki jih trta potrebuje za razvijanje zarodkov v največji meri.

Za zeleno gnojenje pridejo v poštev vse metuljnice. Najprimernejše pa so: lupina, grašica, lucerna. Odvisno je od tega, s kakšnim semenom razpologamo. Najcenejše in najsigurnejše se dobi seme ozimne in jare grašice. Grašica je po svoji naravi bujne rasti, ustvarja rastlinsko maso in s tem veliko doprinaša k ustvarjanju prstine v zemlji, hkrati pa prispeva k obogatitvi zemlje z dušikom, fosforjem in kalijem.

Ozimo grašico posejemo v vinograd v jeseni. Če smo to zamudili, posejemo zgodaj spomladi jaro grašico. Ako pa nimamo semena jare grašice, posejemo lahko zgodaj spomladi tudi ozimno, ker je praksa pokazala, da je tudi to mogoče. Saj nam ne gre za seme, pač pa le za rastlinsko maso.

Grašico ali vsako drugo metuljni-

co, ki smo jo posejali za zeleno gnojenje, moramo podkopavati pred cvetenjem, odnosno takoj, ko začena razvijati cvetje. Če tega ne bi naredili, bi vse redilne snovi, ki se nahajajo v sami rastlini, bile uporabljene za razvijanje odnosa stvarjanje in dozorevanje semen. Pred podkopavanjem grašico požanjemo ali vsaj poyaljamo, ker bi sicer z okopavanjem celotno maso težko spravili pod zemljo.

Ker pa samo zeleno gnojenje le ne more v polnosti zamenjati hlevskega gnoja, moramo v naslednjem letu dodati tudi nekaj umetnih gnojil. Ako je vinograd bujne rasti, dušično gnojilo ni potrebno (apneni dušik). Za boljši razvoj in dozorevanje grozda pa bo v naslednjem letu potrebno dodati na 1 ha približno 200 kg superfosfata in 150 kg kalijeve soli. Superfosfat v jenseni plitvo podkopljemo, kalijevo sol pa raztrosimo spomladi. Vse te mere se morajo ravnati po stanju vinograda. S takim načinom dela si bomo pridelali hlevski gnoj za poljedelske kulture, pridelali bomo mnogo delovne sile, vinograd pa bo hvaležen — z obilno trgativjo!

Karel Vrisk

Vsi zapeljani se lahko vrnejo v domovino

Na drugem izrednem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ v drugi polovici decembra je podpredsednik vlade FLRJ in minister za notranje zadeve Aleksander Rankovič izjavil, da se bo vlada na vso moč trudila, da omogoči jugoslovanskim razseljencem vrnitev v domovino. Ko je odgovarjal na vprašanje ljudskega poslanca Milovana Batanova, je Aleksander Rankovič dejal:

»Želim poudariti, da bo vsakomur, kdor se vrne, dana popolna možnost vključitve v gospodarstvo in normalno življenje prav tako kot drugim državljanom. Tudi je tem osebom nepotreben kakršnokoli strah pred odgovornostjo, ker niso imeli zapeljani od sovražnikov naše države dovolj ali sploh nobenih možnosti, da bi se seznanili z razmerami in svojimi domovini in se zato do danes niso vrnili. Vsakomur, kdor se bo odločil za vrnitev, bodo diplomatska zastopstva Jugoslavije v dotični državi omogočila vrnitev.«

Minister Rankovič je izrekel upanje, da bodo ta prizadevanja jugoslovanske vlade podprle vlade držav, v katerih živijo ti jugoslovanski razseljenci.

Ta izjava ministra Rankoviča velja za vse razseljence, pripadnike bivše

jugoslovanske vojske, ki so bili zaradi izdajstva državnega in vojaškega vodstva stare Jugoslavije ujeti po sovražniku in ki se po osvoboditvi niso vrnili, nato za civilne osebe in pripadnike vojaških formacij, ki so se vojskovali na okupatorjevi strani in zbežali v tujino, niso pa storili vojnih zločinov.

»Računajo, da je takšnih oseb približno 50.000 in da so večini v Nemčiji in Avstriji, so pa v manjših skupinah tudi v drugih državah.

»Razumljivo je,« je rekel na koncu tov. Rankovič, »da takšna svobodna vrnitev v državo in takšno ravnanje s tistimi, ki se bodo vrnili, ne more veljati za tiste izdajalce domovine, ki so bili hudi vodni zločinci in v tujini organizatorji sovražne delavnosti zoper novo Jugoslavijo, pa naj so že obsodeni od jugoslovanskega sodišča ali pa še ne, kakršni so n. pr. Ante Pavelić, Artuković, Slobodan Jovanović, Vladko Maček, Dragiša Cvetković, Miha Krek, Zivko Topalović, Rožman, Dobrosav Jevdović, Momčilo Vujić in podobni. Ti in njim podobni pomagači kot tudi njihovi kominformovski sobratje se ne bodo mogli izmakniti obsojbi ljudskega sodišča za zločine in izdajstvo, ki so jih zagrešili.«

DOMA IN PO SVETU

Miši razgrizle 100.000 din. Ibrahim Muharem iz Gostivara je imel doma prihranjenih 100.000 din. Nekaj je prihranil od svojega zaslužka, nekaj pa mu je poslala sestra iz tujine. Skoraj tri mesece je skrival sveženj bankovcev po hiši, da mu jih otroci ne bi razgrgali. Vsak mesec enkrat jih je preštél. Ko jih je hotel zadnjikrat preštél, je pa opazil, da so mu jih miši razgrizle tako, da so ostali komaj kot poštna znamka veliki koščki. Če bo še kdaj imel prihranke jih bo pač rajši naložil v banko, kakor pa prepustil mišim.

Leta 1951 je pobegnilo iz Vzhodne Nemčije 61 tisoč ljudi. V letu 1951 je iz Vzhodne cone Nemčije pobegnilo v zahodni Berlin okrog 61 tisoč ljudi. Med njimi je 1500 pripadnikov vzhodnonemške policije. Vee pobegle osebe so izjavile, da so politični begunci. Status političnih beguncev pa je dobilo okrog šeststatis tisoč oseb, katerih življenje je bilo v sovjetski coni Nemčije ogroženo. Zakon o političnih beguncih bo kmalu spremenjen, tako da bo zajel večje število oseb, kot je to bilo doslej.

Pošasten sprevod v Münchenu. Pošasten sprevod s Smrtjo in njeno koso na čelu se je pomikal zadnje dni oktobra skozi München, ko je bil promet v mestu najživahnejši. Njegov prihod je oznanjalo zamolklo bobnanje. Štirim policajem na konjih, Smrti in mrtvaški godbi je sledilo 217 črno oblečenih mask in vsaka je nosila lesen križ. Predstavljale so mrličice, ljudi, ki so postali lani žrtve prometnih nesreč. München je namreč mesto, kjer se pripeti v Nemčiji največ prometnih nesreč. Petdeset vojnih invalidov pa je simboliziralo 5542 lani na münchenskih ulicah poškodovanih ljudi. Mrtvaški voz z napisom »Ali hočeš biti ti naslednjik?«, sanitarni in rešilni voz so sprevod zaključili.

»Morali smo seči po tem drastičnem nauku, da bi napotili ljudi v boj proti brezobzirnosti in lahkomišelnosti.« je rekel predsednik Zvezne prometne straže na tiskovni konferenci. Podobne sprevode bodo najbrž priredili tudi po drugih nemških mestih.

Racionalizatorji in novatorji Hrvatske so letos prihranili državi okrog

NE POZABITE!

21. januarja
NAGRADNO ŽREBANJE!

Obnovite takoj naročnino!

180.000.000 din. Med njimi je tudi nekaj preprostih delavcev. Največ, in sicer 70 milijonov dinarjev, je prihranil z racionalizacijo v Refineriji nafte na Reki Milan Keliš, ki je vskladil delo dveh naprav za predelovanje surove nafte. Ker znašajo dosegani prihranki pri tej racionalizaciji okrog 208 milijonov din, je dobil Keliš nad milijon dinarjev nagrade.

Tovarna orodja v Novi Gradški, edina te vrste v naši državi, je poslala nekaj svojih izdelkov na mednarodno razstavo v Indijo. Mnoge tuje tvedke in potrošniki so že začeli sklepati pogodbe za dobavo posameznih izdelkov te tovarne.

Prva združna dalmatinska klet v Zagrebu, v Jurišičevi ulici v Zagrebu je zadruga »Mimica« iz okolice Omiša odprla prvo dalmatinsko klet. Zadruga po preskrbovala Zagrebčane z dobrimi vini; presenetila pa jih je z novostjo: kdor kupi nad pet litrov vina, mu ga

pošljejo domov. Vina imajo od 14 do 15 maliganov.

V Grčiji so odkrili več kot tri tisoč let stare grobove. Znani ameriški arheolog Homer Thompson iz Princetona, ki je vodil znanstvena raziskovanja v Grčiji, je odkril 13 grobov v okolici Aten. Sodiijo, da so stari približno 3500 let; v njih so našli popolnoma ohranjena okostja, vaze, nakit, bronaste nože in slonokoščene glavnike. Spretnost, s katero so bili izdelani ti predmeti, kaže po Thompsonovem mnenju na to, da so bili Atenci bronaste dobe mnogo bolj napredni v kulturnem pogledu, kot pa se je doslej mislilo. Izrazil je mnenje, da bo njegova odkritje pokazalo svetovno zgodovino v novi luči.

Iznajdljivi profesor. V mestu Princeton v ZDA je zaradi prehitre vožnje prišel pred sodišče neki profesor. Vendar pa je s pomočjo temeljite matematične razprave, ki je obsegala štiri polne strani, sodniku dokazal, da bi moral policist, ki ga je zasledoval in zapisal, voziti za njim s hitrostjo 253 km na uro, če drži, da je on vozil s hitrostjo, navedeno v obtožnici. Pod vtisom zapletenih računov in sodnik dal profesorju prav in mu odpustil globo 50 dolarjev.

PRVA SLOVENSKA FILMSKA PRIPOVEDKA JE USTVARJENA

V alkovičasti vaseli pod gorenskim planinami živi pogumni fantič Kekec. Na samotni planoti pa domuje kosmati in neumiljeni gorski mož — Bedanec. Kekec reši po dolgih zapletih stromašno deklico Mojco. — Val, ki ste poznali Kekeca pred dobrimi dvajsetimi leti, ga goste znova veseli. prav tako pa tudi vsi tisti, ki boste pripovedko prvič poslušali — in gledali. — Na sliki: V prvi vrsti od leve na desno: Ivan Marinček — snemalec, Dušan Povh — direktor umetniškega filma Kekec, Jože Gale — režiser. V drugi vrsti od leve na desno: Marjan Kozina — kompozitor, Tone Mlakar — scenograf.

Veselje otrok in odraslih ob novoletni jelki

Poročil in vesti o praznovanju letošnje novoletne jelke se je nabralo v zadnjem tednu toliko, da bi lahko napolnili z njimi celo stran. Kar v zadregi smo, kako popisati veselje in smeh naših malčkov, ki so se zbirali od 28. decembra do 1. januarja v lepo okrašenih dvoranah, šolskih prostorih in drugje, kjer so jim starši, vodstva raznih organizacij in zastopniki društev pripravili skupno z učiteljsvom toliko lepega, dobrega in prijetnega za želeščke, oči in sploh. Iz vseh krajev Dolenjske govore poročila o živahnih pripravah na letošnji praznik naših najmlajših, o plodnem sodelovanju šol in organizacij OF, AFZ, ZB, mladine, pa o pomoči številnih tovarn, podjetij, ustanov in ljudske oblasti: brez te in brez dobre volje organizatorjev tako lepe in vesele novoletne jelke naše otročice ne bi imeli. V imenu vseh, ki so bili obdarovani, ki so se razveselili ob lepem sporedu, igrah, predstavah in pod — iskrena hvala vsem, ki so se potrudili in priredili otrokom resničen praznik in lep uvod v novo leto!

Franček Saje:

Belogardistični štajerski bataljon

Vse represalije, ki jih je doslej izvršila vojaška oblast, niso mogle brzdati uporabne delavnosti, ki se vsak dan bolj uveljavlja s sabotažami, ubijanjem Slovencev, osumljenih simpatij do Italijanov, in zasedami proti vojakom.

Umik mnogih posadk iz raznih krajev je pospeševal akcije partizanov, ki so lahko povsem nemoteno rekvirirali živila in razno opremo po naseljih, v mnogih primerih pa tudi prisilno novačili za uporniške vrste.

Tem besedam, iz katerih veje globoko zaskrbljenost, so v Ljubljani dodali predlog novomeških karabinjerjev, naj bi belogardistični oddelki sodelovali z italijansko vojsko. Dan kasneje pa je general Roatta generalu Robottiju že ukazal, naj v oževljeni zoper slovensko partizansko vojsko uporabi tudi orožene skupine domačinov.

Poročnik Kranjc je torej s svojo oboroženo četo imel varen hrbet pri italijanskih okupatorjih. Skrival je že užival njihovo naklonjenost, ki je vse bolj rasla, obetala pomoč v orožju, strelivu, hrani in moštvu...

Edinega nasprotnika je Kranjčev belogardistično-mihajlovičevski odred imel v slovenskih partizanov, proti katerim pa ni smel javno niti migniti s prstom, če se je hotel obvarovati pred uničenjem. Ker pa je imel strogo naročilo, da se mora kot edino oboroženo jedro v vsej Sloveniji za vsako ceno obdržati, mu je preostajala le izbira med odkritim sodelovanjem z laško okupacijsko vojsko in med potuhnjeno pred partizani. Zavoljo uporniškega razpoloženja slovenskih ljudi še ni mogel tvegati javnega sodelovanja okupatorjem, ker bi

to v tem času pomenilo dokončen političen in s tem hkrati tudi vojaški brodolom mihajlovičevstva in belogardizma. Čakati je moral na kolikšni ugodnejši trenutki. Zato se je za nekaj časa odločil za drugo pot.

In tako so se Kranjčevi belogardisti precej po svojem prihodu pod Gorjance »oblekli« v partizanske obleke in sprejeli vse formalnosti slovenskih partizanov.⁷ S to prevaro in lažjo, da se hočejo boriti proti okupatorjem, so nekaj časa uživali podporo ljudstva. Lahko so se nemoteno od partizanov oboroževali ter pripravljali, da v primernem času zahrbtno udarijo na partizane.

Na področju, kjer so se naselili ti »partizani«, je bila 3. četa Gorjanskega bataljona pod poveljstvom komandirja Rudolfa Kočmana - Suge. Četa je prav tedaj — od 31. maja do 2. junija 1942 — napadala karabinjersko posadko v bližnjih Brusnicah, pošiljala proti Novemu mestu zasede in patrolje. Morda so že takrat partizani naleteli na nepoznane prisilke v gozdu pri St. Joštu med Stopičami in Novim mestom, izdajajoč se za štajerske partizane, ki so gorjanskim partizanom navtežili svojo izmišljeno zgodbo. Franc Pirkovič - Cort, tedanji komandant IV. ali Gorjanskega bataljona Dolenjskega odreda, je kot pričča na Kočevskem procesu 1943. leta izjavil:

»Ko se je pojavila ta grupa tako imenovanih partizanov, ki so sami govorili, da so štajerski partizani, smo vsi mislili, da se je v resnici formirala taka partizanska grupa. Stike s to grupo je imela 3. četa Gorjanskega bataljona. In ti ljudje iz 3. čete so govorili, da pripovedujejo v vodstvu teh tako

zvanih divjih partizanov, ki niso bili nikjer vključeni, da zbirajo begunce, ki prihajajo s Štajerske preko Ljubljane in da bodo odšli na Štajersko...⁸

...S komandantom Posavcem... sva prišla v stik z enim od njihovih komandantov (poročnikom Milanom Kranjcem — op. S. F.)... Bil je bolj suh, visok, črnkast možak. Ta je tudi govoril o tem, da se v njihovem bataljonu zbirajo povečini Štajerci, da naših Dolenjcev ne jemljejo toliko noter, ker hočejo iti na Štajersko. To je bil ves stik, kolikor sem ga imel osebno s to grupo...⁹

Kranjčevi »partizani« so pri srečanjih s partizani IV. in II. bataljona, ki je operiral na levem bregu Krke v okolici Novega mesta, zadrževali tudi, da so 17. kombinirana štajerska četa ali Štajerski bataljon. Pripovedovali so, da so že bili na Štajerskem, od kjer so se vrnili na Dolenjsko, da bi se tu odpočili in okrepili, nakar se mislilo vrniti na Štajersko.

Partizani s prva niso slutili, da je to le belogardistična zvižaja. Zato so jih pustili pri miru in jih zaradi njihovih posebnih nalog niso silili v nikake boje. Novomeščani so jim v dobri veri, da so partizani, pošiljali zdravila, živež in druga darila ter jih obiskovali. Marsikdo pod Gorjanci pa je še dandanes prepričan, da so ti štajerski partizani v začetku bili res partizani, ki so se kasneje z ostalimi spili, se od njih odcepili in se šele takrat prelevili v belogardiste.

Ta prevara je belogardistom uspevala do začetka julija. Takrat so namreč na Dolenjskem v resnici bili štirje štajerski partizanski bataljoni I., II. ali štajerske grupe partizanskih odredov, ki so se od 18. do 22. maja, ko so se hoteli pri Litiji prebiti na Štajersko, zapletli v ostre boje pri Jančah in Besnici ter se morali vrniti na položaje okrog Stične. Na Dolenjskem so ti bataljoni uživali nekatere posebne pravice v zbiranju orožja, opreme in moštva, da bi čim krepkejši odrinili na

nemško zasedbno ozemlje, kjer so bili izredno težki pogoji za partizanstvo. Šele konec junija je II. grupa odredov krenila na Notranjsko in se preko Polhogorjskih Dolomitov razen Šiškevega bataljona prebila na Gorenjsko. Nekateri partizani so tudi o namišljenem Štajerskem bataljonu pri Novem mestu menili, da je del II. grupe odredov. Drugi so smatrali, da je le skupina zbirajočih se, še nepovezanih partizanov, nihče pa ni skušal razčistiti njihove pristojnosti.

Partizanski obveščevalci v Novem mestu in okolici so vedeli, da belogardistični organizatorji v mestu snujejo oboroženo skupino nekje pod Gorjanci. Ker pa niso uspeli odkriti skrbno prikritih zvez belega vodstva s Štajerskim bataljonom pri St. Joštu, je belogardistična zvižaja precej časa uspevala. Belogardiste so razkrivali in dokončno razkrili šele njihovi zločini. Kako skrbno so sodelavci Štajerskega bataljona še pred belogardističnimi ljudmi varovali njegovo skrivnost, dokazuje pismo, ki ga je stopiški kaplan Janez Urbanč - Dinko dne 8. junija 1942 poslal kaplanu Babniku - Oklju:

»Dragi Okl! Delate vedno tako, kot ste pričeli, in onemogočate vsak uspeh. Naročil sem, da ne sme nihče vedeti, tudi Drab (Stanko — op. S. F.) ne (policaj). Njegova sestra (Drab Ivanka — op. S. F.) že ve, en akademik (Albert Hočvar — op. S. F.), največji zajec, tudi. Od nas ni zvedel nihče. Mislim, da bodo v kratkem cele Stopiče vedele, jaz pa zaradi neumnosti ne bi rad glave izgubil. S tem je pa uničen tudi oddelek. Kar igraje se tam po mestu še kar naprej ravbarje pa žandarje.

Oddelek je izvrsten (24 mož). Steroriziral je St. Jošt. Polovil tri dekleta (snoči) pa že izpustil vse prestrašene. Bil pri Langerju v Pogancih. Nočoj se premakne, ne vem kam...¹⁰

Fantje, resnost, ali pa me pišite v uhi! Ne bodimo otroci! Pozdrav — Dinko 8. junija 42...¹⁰

¹⁰ Original v arhivu kaplana Babnika.

⁷ Kr. karabinjerji pri XI. arm. zboru. N. 1/13, 1. januarja 1942, petnajstidnevno poročilo.

⁸ Dokumenti I, zasiljanja kapetana Vasiljeviča, str. 9.

⁹ Kočevski proces od 9. do 11. oktobra 1948 v Koševju, etnografski zapisnik razprave str. 70 in 71.

BELA KRAJINA

Tovariša Z. M. iz Bele krajine, ki nam je pred kratkim poslal krajši dopis, prosimo, da nam pisмено sporoči svoj točen naslov, da ga bomo nato prosili za podrobnejše podatke v opisani zadevi, nato pa lahko tudi pisali o soprozneni vprašanju.

UREDNIŠTVO LISTA

NOVI ODBOR OF V DOL. TOPLICAH JE ŽE NA DELU

Po občnem zboru OF se je sestel odbor, da razdeli funkcije in določi smernice za delo v bodočem letu. Za predsednika je izvoljen tov. Jože Tomlje, upravniki invalidskega doma, za sekretarja tov. Drago Gregorec, za blagajnika pa tovarišca Marija Zupančič. Tako pri razdelitvi funkcij se je odbor pogovoril o delu, ki ga je treba opraviti v najbližjem času. Pogovoril se je o pripravi za novoletno jelko in obdarujevanje otrok, kar je prezvela v svojo oskrbo organizacija AFZ. Odbor OF bo dal pobudo, da se v Dol. Toplicah ustanovi opeševalno društvo, ki bo skrbelo za po- lepšanje zdraviliskega kraja. V ta namen bodo pobrali prispevke od nočnih kopalni- skih gostov. Zaveda se važnih nalog, ki ga čakajo, zato bo skrbel, da se bodo razmere v zdraviliskem kraju vsestransko izboljšale. Dr.

IZ GRIBELJ

V zakupni gostilni KLO Griblje tečijo vino po 80 dinarjev. To je najvišji rekord v naši bližini. Gostilne v Crnomlju tečijo vino po 50 do 60 dinarjev in to malo boljše kot je v Griblah. Krajevemu ljudskemu odboru pripravljamo, naj malo pogleda, kakšno vino in po kakšni ceni tečijo drugod. Z izboljšanjem vina in znižanjem cene bodo tudi v tej gostilni pridobili več go- stov, ki jim jih sedaj tako manjka. Naj za slabo in drago vino se ljudje ne zme- nijo, zlasti če lahko drugje pijejo boljše in cenejše.

MIRNA PEČ

KUD »Katie Rupene« je zaključilo leto 1951 z igro »Vdova Rošinka«. Izgrail so v dveh Rošinko — Slavka Plečič, Manica — Milka Zupančič, Tončka — Milena Ra- đej, Rozmanova Janeza — Anton Kozo- glav, Balantica — Anton Rozman, Jerneja — Karel Gallič, Gasperja — Adalbert Božič, Tomičina — Dora Murin, Adalbert — Riko Perce, Tinčeta — Jože Jazbec. V splošnem je igra uspešna, je besedilo je nekaterim de- lato preglavice in delno motilo petje. Prav dobro so podali vloge vdova Rošinka, ki ima zanesljiv nastop in lepo odsko izgo- vorjavo, Manica s simpatično in prepričljivo igro, žal pa s šibkim glasom. Balantič — star igralec, Tončka in Tinček hrupa sta napravila Tomičin in Blažon, ki sta igrjala; besedilo je tudi tokrat delo pre- glavice Jerneje in Gasperju. Na igri je bilo 31. decembra veliko ljudi. Vsi so bili zadovoljni s predstavo. Ob polnoči je spre- govornik sekretar KO OF tov. Božič nekaj besed in v kratkih besedah orisal delo KUD v letu 1951 ter želel navzočim srčno novo leto 1952, v katerem bomo uresničili našo pri- teltko. — 1. januarja so igro ponovili v delavnici mlzarskega odseka. Ljudje so po- novno ugotovili, kako zelo je potrebna kra- jna dvorana, ato so sklenili, da se bodo vsi člani OF, KUD, ZB, LMS, AFZ in sindikata spomnili udeležiti del v Zdravstvenem do- mu, kjer bo urejena dvorana, nadvse ne- potrebna za kulturnoprosvetno in politično izobraževalno delo. — 8.

Nova delavnica krajevnega mlzarskega pod- jetja v Mirni peči, o kateri smo pisali v zadnji številki Dolenjskega lista.

V Mirni peči so ob novoletni jelki ob- darili nad 400 otrok. Po krajšem pozdravu šolskega upravitelja je pionirski odred za- igral pod vodstvom Drape Podraž izgrico »Pod novoletno jelko«. Za obdaritev so prispevali KLO 1000 din, ekonomija je po- darila 1500 din za nagrado prostovoljnega dela, s katerim so pionirji ml kupeno po- mazali zadržnikom, tov. Marija Rupena je podarila 500 din. Pionirji so dobili slasice, svinčnike itd.

GOSPODINSKO-IZOBRABEVALNI TEČAJ V PODGRADU

V povezavi z odborom Osvoobodilne fronte je učiteljstvo v Podgradu organiziralo gospodinsko-izobraževalni tečaj, na kate- rega se je prijavilo 43 dekle. Veliko zani- manje za tečaj pa je zabolelo reakcije, zato je razobrla: »Nikar se ne vpisujte v ta tečaj, kjer vam bodo vsevali samo politič- ni material. Pravi ni! Njihova dobra volja je ostala. Premagali smo vse ovire. Sredi de- cembra smo začeli z delom v tečaju. Spre- jelimo 15 dekle. Pouk imamo vsako ne- delo in v vsak četrtek vs dan. Splošno izobraževalne teme poučujejo učiteljice, zgodovino tov. Kločar, predstavnik OF, vsa gospodinska dela, kuharje, šivanje, krojanje, prikrojevanje in pletenje pa z ve-

IZPRED SODIŠČA

PO DVEH LETIH POJASNJENA TATVINA IN OSEM MESECEV ZAPORA

Dne 22. decembra 1949 si je Ivan Blažič izposodil kolo od nekoga Alojzija Franciča. S kolesom se je pripeljal pred pisarno OK LMS v Novem mestu okrog česte ure zvečer, kjer ga je prislonil na zid. Ko se je čez kakih pet minut vrnil, kolesa več ni bilo. Blažič je moral kolo Franciču seveda pila- čati in sicer 20.000 din. Tatvina je ostala nepojasnjena vse do lanskega leta, ko je 25-letni posestnik sin Vinko Stih iz Gotne vasi št. 5 prodal nekemu Alojziju Vikiču ogradje kolesa, potem ko je na njem spre- menil tovarniško številko in jo prilagodil starim italijanskim prometnim knjižici, ki jo je imel. Knjižico je priložil prodanemu ograd-

Oglas

ISČEM POSTREZNICO za ves dan. Več v trgovini »Kombinat« v Novem mestu. V SLUŽBO DOBI poslovođa (z poslovo- dnim) in književodnika z dobro prakso. Nastop službe takoj. Plača po uredbi. Po- nudbe na naslov: Upravni odbor Kmetijske zadruge Dol. Nemška vas — Trebnje.

MESTNO PODJETJE »PARK« zaposli takoj več delavcev in delavke. Delavke bi opravljale vrtnarska dela. Prijave sprejema uprava »Park« pri Mestnem ljudskem odboru.

ŠIVALNI STROJ — pocenziliv, z okra- jnim čolnikom, v dobrem stanju ugodno prodam. Ogled: Dobrotič št. 3 pri Trebnjem.

OSEBO, ki je našla usnjeno rokavico pred Skobernetovo hišo dne 25. decembra 1951, prosim, da jo proti nagradi vrne v Upravi Dol. lista.

PREKLICUJEM za neveljavno vojaško legitimacijo števil 7615-1, ukradeno 3. ja- nuarja 1952 v Novem mestu. Mihajlovič Vi- den, Novo mesto.

IZ NAŠIH KRAJEV

SEMIC

Lansko jesen je Martin Judnič iz Omote preklr stredo stare šole v kateri imata se- daj prostore zdravstvena postaja in pošta. Že pri prvem dežju se je pokazalo, da delo ni bilo dobro izvršeno, ker je zatekalo voda ob dimniku skozi strop v čakalnico ambu- lante. Tov. Judnič je bil takoj opozoren na napako, naker je obljubil, da bo popravil streho v nekaj dneih. No, teh nekaj dni pa se je dolgo vleče, kajti še danes ni izpolnil obljube, škoda pa je vsak dan večja.

Morda je tov. Judnič ne to nalogo pri oblihi dela pozabil in naj se ne huduje na nas, če ga sedaj na to javno opozarjamo. Med prve naloge v novem letu naj si lepo zapíše: Malekšino, a nujno popravilo strehe v Semiču št. 2 — zdravstvena po- staja!

Krajevna organizacija Zveze borec v Semiču je priredila lepo allvestrvanje z dvema šaljivima enodejankama. Prireditev je dobro uspeša. Čisti občeki je namenjen za postavitev spominske plošče padlih bor- cev in talcev na kopaljšču.

PREDGRAD OB KOLPI

25. decembra je lovec Alojz Romanič iz Gornje Podgore ustrelil velikega divjaka prasica.

Pred petdesetimi leti je bilo v reki Kolpi še zelo veliko lovov. Minulo je torej že pol- stoletja, odkar v Kolpi ni več rakov in nihče ne ve vzroka, zakaj so izginili.

Tudi pri nas v Poljanski dolini ob Kolpi je topla jesen oz. zima pokazala, da zna biti prav muhasta. Pred kratkim so začele odganjati čeplice, ki imajo že precej nežnih listov. Tudi prvi telohi so se že pokazali, ki jih dekleta prav rada nabirajo in dajejo v namizne vaze.

SELA — ŠUMBERK

Mladinci in mladnice preunajajo zapuše- ni solski vrt v sadno drevesnjo. Po vsi so naprosili mladince približno 5 voz gnoja, da bo dobra rast. — Mladinski sestanki so dobro obiskani, imajo jih pa vsak teden. Organizirali so tudi pevске vaje, katere vodi tovariš Ferdo Zupančič. A. Z.

KAJ BOSTE REKLI NA TO?

Davčna osnova za leto 1951 je bila v okraju Trebnje sprejeta z razumevanjem. Čeprav je bila precej visoka. Davčne komi- sije na krajevnih ljudskih odbora so s primerjavami določile davčne osnove po rešeni gospodarski moči posameznih kme- tov. Prav v času razpravljanja pa je po- vprečno mesto. Tam so spet vse predelali v KLO Dol. Nemška vas povzrave, na osnovi katerih se je davčna osnova zvišala. Komisija na KLO je dobršen del svoje na- loge že opravila, zdaj pa je morala začeti znova. Tudi tega dela se člani komisije lotijo z voljo, da bi vse čimbolj pravilno uredili. Ko je bilo tudi to delo opravljeno, je komisija poslala vse podatke na odgovor- no mesto. Tam so spet vse predelali in naredili volje povzrave, etim so davčno osnovo zvišali, drugim znižali. Ko je bil nov seznam predložen na zboru volitev, so ti takoj ugotovili, da so njihove davčne osnove narejene v pisarni, kjer so jih po- pravljali. Tako je kmet, ki ima dva hektara orne zemlje, dobil 50.000 din davčne osnove, medtem ko je imel lani le 36.000 din. Taka je gre za prmerjavje, pač pa je treba poudariti to, da je krajevna davčna komisija reševala svoje naloge v dobri veri, da je delala prav, ker pač najbolj pozna razmere in stanje posameznega kmeta. Sedaj pa je plan davčne osnove spreminjen tako neenakomerno, da so člani krajevnje komi- sije pred vaščani postavljeni v slabo luč.

To in ono iz okraja Trebnje

V St. Janžu imajo izobraževalni tečaj, kateremu so priključili pouk v krojenju, šivanju in ročnih delih. Te- čaj obiskuje 22 deklet. Na Mirni se uči kuhati 25 deklet.

V Trebnjem so 6. januarja že tretjič igrali »Razvalino življenja«, delo pisa- telja Finžgarja. Obisk je bil na vseh treh predstavah zadovoljiv.

Po zaključenih podatkih o jesenski setvi so kmetje v trebanjskem okraju lani posejali večje površine žit kakor prejšnja leta. Tako so n. pr. v Krmelju posejali 15 % žita več kakor v prejš- njem letu, v Tržišču 5 % več itd.

Na Malkovcu bodo postavili spome- nik 46 žrtv-domočinom, ki so padli v borbi za svobodo pod italijanskimi in nemškimi kroglami. AZ

FIZKULTURA — ŠPORT — SAHA

Obratun novomeškega Avto-moto kluba

V soboto, 5. januarja zvečer so se zbrali na redno letno skupščino člani novomeškega avto-moto kluba. Na dnevnem redu so imeli pregled dosedanjega in nalogo bodoče- ga člena volitva novega odbora. Tajiško sporočilo je podal tov. Jože Sinkovec. Iz skromnega poročila tajnika in še bolj skrom- nih poročil gospodarja in blagajnika si pač nihče ne bi mogel ustvariti jasne slike o delu društva in njegovih razvojni poti. Več pogleda v težave, napore in uspehe društva je dal referat predsednika dolenjskega sek- torja in člana novomeškega Avto-moto dr- štva tov. Slavkota Moresa. Ve traste sport ima v Novem mestu staro tradicijo. Organizacija moto-sporta je obsta- jala v Novem mestu že pred 25 leti. Leta 1928 je štela blizu 100 članov. Toda — kakor povsod v takratnem gospodarskem in poli- tičnem življenju, se je tudi v tej organi- zaciji vodila borba med naprednimi silba- raleci in nazadnjaškimi sklerikalci. Imeli so dve sekciji: napredno »Ilirjov«, ki je ime- la večino članstva, in pa »Hermes«, ki je štela baje le tri člane. Takrat so bile več- krat dobro znane gorske dirke na Gorjanec, katerih so se radi udeleževali številni vo- zači iz cele države. Te dirke so pozneje prenehale prav po krivdi notranjih trenj v organizaciji.

Leta 1941 je bilo društvo obnovojeno. Lep pokazal, ki ga je društvo prejelo v tem letu je še danes društvena last. Pa se se tudi v novo organizacijo vrinili ljudje, ki so de- lali z vsemi silami za njeno razbitje in tudi dosegli, da je društveno delo skoraj prene- halo. (Mislim, da bi imena teh razbijarcev lahko javno povedali na skupščini, kar pa niso napravili).

Za dvig društva se je v letu 1951 zavzelo nekaj starejših članov v tov. Moresom na čelu in v kratkem času je društvo spet za- živel. Dobro pripravljene gorske dirke na Gorjanec so prinesle društvu laskavo pri- znanje vozačev na teh dirkah in republiške Zveze ter tudi precejšen gnotni uspeh. Čla- ni društva so se v lepem številu udeležili dirk in tudi navzile ostri konkurenci dosegli prav lepe uspehe.

VELIKI KAMNI NA CESTI SO NEVARNI

Zato bi bilo dobro, da bi odgovorni ljudje dali odgovor ali se komisije na KLO je načelne, ali so izvoljene zato, da pravilno sodelujejo pri odločanju davčnih osnov?

BOLJSI ODNOS DO DELA — PA BO ŠLO!

Ker kmetijska zadruga Vel. Gaber neke izdelati in odprenti lesa ki ga je po pla- nu dolžna Lesno Industrijskemu podjetju Novo mesto, sta se člana Glavne direktije lesne Industrije in Lesno Industrijskega pod- jetja udeležila sestanka odbornikov KLO in Kmetijske zadruge, na katerem naj bi re- ševali vprašanje plana lesa.

Predsednik kmetijske zadruge je privra- žal v sobi, kot bi se prinesel veter in raz- burjen zavpil: »Kaj želite? Nimam časa pr- stosustaviti! In je šel. Ker ga ni bilo nazaj, so prisotni pričeli s pogovorom.

Gabrovčani so sicer obljubili, da bodo storili vse potrebno, da bo izpolnjen plan, ki je določen za njihov odbor. Oddali pa niso drugega kot od planiranih 439 prm drv le 33 prm. Jelove celuloze bi morali oddati 60 kubičnih metrov, a so je oddali le 12 kub. metrov, tesanlih tramov pa so od pla- niranih 50 kub. metrov oddali samo 13 kub. metrov. S tem se lahko ponasajo. Seveda pa »preko plana« niso pozabili odpustiti en vagon tramov, s katerimi bi po vseh pra- vilih morali nadoknaditi plansko zadolžitev.

Če bi tako delave vse Kmetijske zadruge, silkakor ne bi mogli izpolniti plana za našo industrijo. Zato tudi ljudem ne bomo mogli tolaščati, da nekaterih stvari še ni mogoče dobiti zato, ker jih ni, pač pa jim bomo povedali, da jih ne dobijo zato, ker sami svojih obveznosti ne izpolnjujejo. F.

Na področju Oslinice so obnovili že vse vasi

Skoraj vse vasi okrog Oslinice so bile med vojno pod italijansko okupa- cijo do tal požgane. Po osvoboditvi je Obnovitvena zadruga (sedaj obnovitveni odsek Kmetijske zadruge) zastavila vse sile, da se požgani domovi in vasi čimprej spet postavijo na noge. Težko in obširno delo Obnovitvene zadruge je skupno z velikimi napani prizadete- ga prebivalstva v povojnih letih rodilo do danes uspehe, s kakršnimi se lahko upravivčeno postavijo pred ostalimi kraji. Danes v krajih okrog Oslinice ni več brezdomcev ali ljudi, ki bi se morali stanovati po kleteh, skednjih ali drugih zaslinih bivališčih. Popol- noma obnovljene so vasi Papeži, Zur-

50-odstotni popust za trikratno potovanje na leto velja tudi za delavce in uslužbence družbenih organizacij

Predsednik zveznega sveta za promet in zveze je izdal odločbo, po kateri se enako kakor delavcem in uslužbencem državnih podjetij, zavodov in uradov dovoljuje tudi delavcem in uslužbencem, ki so zaposleni v ustanovah in podjetjih Zveze sindikatov, v organizacijah Ljudske fronte in Ljudske tehnike, fizikalnim zvezam in planskim društvom, Zvezi zdravniških društev in drugim družbenim organizacijam 50 % popust za trikratno potovanje na leto po železnici, v rečnem in pomorskem prometu, in to po- leg olajšav, ki veljajo za redni letni dopust. Popust za trikratno potovanje na leto s popustom je začel veljati s 1. januarjem. Tak 50 % popust bodo ušivali enkrat na leto tudi člani ožjih družin korisnikov, in sicer žena in otroci izpod 18 let, čo pa se redno solajo, do 24 leta starosti. R.

Pojasnilo

Okrajni odbor Ljudske tehnike iz Crnomlja sporoča, da se je v prvem poročilu o otvoritve radijske oddajne postaje v Beli krajini pripetila neljuba poma. Radijske oddajne postaje niso izdelali radioamaterji pod vodstvom mojstra radiocentra Stanka Vrščaja, temveč radiotehnika podjetja Radio- center v Crnomlju Vinko Vrščaj kot mojster in njegov pomočnik Ferdo Pintarič, katerima gre zasluga, da lahko Belokranjci poslušajo svoje od- daje. — Okrajni odbor LT v Crnomlju.

Roparski umor v Kočevju

V svojem stanovanju v Rožni ulici št. 334 v Kočevju, je bila v noči od nedelje na ponedeljek 31. decembra zverinsko umorjena 76-letna upokoje- na gospodinjstva pomočnica Kati Bramor. Zločinec je žrtev umoril iz ropar- skih namenov in ji je na glavi zadal več udarcev s sekuro. Bramorjevo so našli nezavestno šele naslednji dan opoldne. Zaradi prevelike izgube krvi ji tudi zdravnik ni mogel več pomagati in je še isti dan umrla. Zločin raziskuje sodišče. R.

KINO NOVO MESTO Nov slovenski umetniški film KEKEC

homo vrtil v novomeškem kinu: v petek 11. januarja ob 16. in 20. uri. V soboto 12. januarja ob 10.30 minutska predstava za šole Smolenja vas, Smetil, St. Peter, Trška gora in Blirna vas. Ob 14. uri mladinska predstava za Novo mesto, redne predstave pa ob 16. in 20. uri. V nedeljo 13. januarja: redne predstave ob 10. 14., 16., 18. in 20. uri. V ponedeljek 14. januarja ob 10. uri mladinska predstava za šole Mirna peč, Prečna, Vavta vas, Stople in Laze. Ob 14. in 16. uri mladinske predstavi za Novo mesto, redne predstave ob 18. in 20. uri.

Oglejte si umetniški film KEKEC!

Director filma Dušan Povh, režiser Jože Gale, scenarist Ivana Marinko. Kompozitor Marjan Kozina, sceno- vanje.

SE IZ DOL. NEMŠKE VASI

14. decembra je odgovoril v Dolenjskem listu tovariš Ignac Meglič na dopis, ki smo ga objavili 29. novembra pod naslovom »Iz Dol. Nemške vasi«. Na njegov odgovor nam je dopisnik Frano Vodnik odgovoril in po- jasnil, da je podatke za svoje prvo poročilo dobil iz uradnih podatkov na KLO; naš dopisnik nam zatrjuje, da so torej njegove navedbe točne. Dopisnik nam zatrjuje, da ima Meglič doma 6 otrok, od katerih vsi res niso za delo sposobni, morajo pa pomagati pri skoraj vseh domačih delih. Ljudje jih kar pomiljujejo, otroci pa zastojajo tudi v šoli. KLO nosi odločbe v podpis na njegov dom, kjer ležijo vsi tihči pod po 3-4 dni. Na sejah se predsednik KLO rad izgovori, kadar ga vprašajo za mnenje: »Že sami veste, jaz o tem ne vem nič, ali pa: »Ah, kaj bom jaz odločal. Prave povezeva v delu na KLO torej ni. Predsednik Meglič Ignac ni član OF niti nihče iz njegove družine. Kako to, se sprašujemo! Reveč to- variš Meglič ni, saj si je v dveh letih kupil veliko mlatinico, stroje za mlin in za rezanje slame. Lani je dobil za krompir po pripovedovanju ljudi 100.000 din, za govodo 30.000 din, prašiče pa je zaklanel v dvokolesni vozil na postajo. Ko je mladinski aktivist povabil njegovi hčerki po razrešitvi službe na KLO in OLO, da bi šli v mladinsko brigado na progo, sta mu rekli, da bi šli, ali ate ne pustit (Angelca in »Samo vprašaj ateka, boš videl, kako te bo bremlil...« ter »jaz bi rada šla, ali kaj, ko potem ne bi smela več domov...« (Malka). Sprašujemo se, kakšne razmere vladajo na KLO. Morda se bo oglasil še kdo drugi iz Dol. Nemške vasi in napisal to ali ono, da bo silka poslovanja KLO in dela pred- sednika tov. Megliča še jasnejša.

SMIHEL PRI NOVO MESTU

Po daljšem kulturnem molku je začelo kulturno-umetniško društvo »Janez Trdin« spet z delom. Razveseljevalo je, da so se spet začeli zanimati za napredek in se s prejšnjim poletem pripravljajo kar na dve igr. Igrali bodo »Vozel« in »George Dandine«. Pri vajah jim pomaga učitelj tov. Martin Fujs. Prav pa bi bilo, da bi KUD v kratkem sklicalo tudi redni letni občni zbor in na njem do- dalo poročilo o lanskem kulturnem delu in finančnem poslovanju. Vsekakor želimo prebivalci Smihela, da naše KUD zavzame s svojim delom spet tako mesto, kakor ga zasluži. R. S.

NE POZABITE! 21. januarja NAGRADNO ZREBANJE! Obnovite takoj naročnino!

Kako je gledalo madžarsko ljudstvo na jugoslovansko in kako na rusko armado

Na kratko bom opisal, kaj smo jugoslovanski partizani-ranjenici videli januarja 1945. leta na Madžarskem, kamor smo bili preseljeni iz Slavonije.

Nekaj tisoč nas je šlo v koloni z vozmi iz slavonskih partizanskih bolnic. Po vaseh do Drave so nam ljudje pomagali in vedno je bilo vse živo okrog nas, bodi ponoči ali podnevi. Ni jih motil sneg ne hud mraz, niti sovražna letala, ki so venomer krožila nad nami. Ko smo prišli čez Dravo, smo takoj začutili, da nismo več na svojih tleh, temveč na madžarskem ozemlju. Neprijetno smo se počutili, ko smo šli skozi mnoge vasi in manjša mesta, pa nikjer nismo videli duše, le kako četo rdečearmejcev ali osamelih kamion. Sprva smo mislili, da so vsi prebivalci pobegnili z nemško vojsko, ki se je nedavno umaknila iz teh krajev, potem pa smo videli, da to le ne velja docela.

Ko smo iskali vodo, smo našli moške, pa tudi starejše ženske in otroke skrite v raznih kleteh, na podstrežjih pa tudi v naglici prirejenih zakloniščih, navadno pod zemljo. Ko se nam je posrečilo s precejšnjim trudom prebrčati nekaj teh »ubežnikov«, da jim nočemo storiti kaj slabega, ampak jih prosimo le vode, so sicer šli z nami, vendar z velikim strahom. Čez čas se je zbralo več teh civilistov in v pogovoru smo ugotovili, d se strašno boje Rusov, ki jih temeljito izprokali, ko so šli skozi njihove vasi; pobrali so jim živino pa tudi drugo osebno premoženje. Opazili smo, kako jim v pogovoru z nami postopoma zgineja strah z obrazov. Tega smo bili veseli, toda njihov strah se nam je zdel pretiran; do takrat seveda še nismo imeli priložnosti spoznati »osvobodilne«
Sovjetske armade, kasneje je pa nam to spoznanje sama omogočila. Sicer smo bili slišali, da so rdečearmejci udarjeni na piščo in drobne stvari, vendar smo sodili, da to počno samo posamezniki; svojo sodbno smo pa začeli hitro spreminjati, videč, kaj so delali na Madžarskem.

Šli smo dalje in prispeli v Pečuh še podnevi. Tudi tukaj nismo nikjer opazili civilistov; vse je bilo tiho in izumrlo. Po zakloniščih sploh nismo iskali ljudi, ker smo morali dalje v Vilain, kjer je bilo za nas pripravljena postojanka. V Vilainu smo pa opazili na ulicah precej ljudi. Sprva nas je to presenetilo, potem pa smo hitro razumeli, zakaj je to mesto živahnjeje od drugih, skozi katera smo šli, in zakaj civilisti lahko nemoteno hodijo po ulicah. V Vilainu je namreč pred nekaj dnevi bila postavljena naša komanda mesta, ki je imela na skrbi prevzem ranjencev, prav tako je pa bila tu postavljena neka naša vojna enota, mislim da brigada, pripravljena za na bojišče. Razen pripadnikov naše armade je bilo v mestu tudi nekaj ruskih čet. Po našem prihodu se je pokazalo, da je za ranjence pripravljenih premalo prostora, zato so naši vojaški zdravniki skupaj s komando mesta zaprosili meščane, da nas sprejmejo, v kolikor je mogoče, v privatne hiše. Rusi so se temu upirali, češ da nas Madžari brezmejno sovražijo in bodo naše bolnike zastrupili. Naši voditelji se za upiranje Rusov niso zmenili, kajti stanje je bilo težko, ker so mnogi ranjenici ležali na vohah na hudem mrazu, premrzli in nepreviti. Kmalu so začeli meščani prihajati sami k nam po ranjence in jih odpeljali na svoje domove, kjer so že pripravili ležišča. Bili smo prijetno presenečeni in se razšli po raznih hišah.

Mene in mojega tovariša je sprejel starejši klepar, ki je imel doma ženo in nekaj otrok. Družina naju je zelo lepo sprejela in sva dobila najboljšo sobo. Uprla sva se, videč, da si oni postiljajo v kuhinji, toda pomagalo ni, ker je gospodar odločno vztrajal, da greva v sobo. Naslednja dva dni, dokler sva bila pri kleparju, sva govorila družini, kako se mi jugoslovanski partizani borimo za svobodo svojega naroda, da ne mislimo ostanj na Madžarskem, in še marsikaj. Tretji dan sva hotela oditi, ker so zdravniki sporočili, da je prostor v bolnici, toda kleparjeva žena naju je skoraj jokaje zaprosila: »Prosimo vaju, ostanita še pri nas. Rešila sta nas Rusov. Vidimo, da ste vi

popsem drugačni ljudje, da nam ne želite hudega, da nas branite in se homo brez vas zelo težko ubranili Rusov. Saj ne veste, kaj so počeli z nami pred vašim prihodom!»

Poveljstvo nama je dovolilo, da do odhoda v Jugoslavijo lahko ostaneva pri tej družini, ko sva pojasnila kako in kaj. Isti večer je gospodinja povedala, da skrivajo na podstrežju hčerko, ki je že vsa premrzla. Prosiljo so naju, da jo zaščitiva, če bi v hišo slučajno prišli Rusi. Obljubila sva in res je poslej hčerka svobodno živela z družino, dokler smo ostali v Vilainu. Kako je bilo pozneje ne vem.

Nekega dne sem šel skozi mesto; k meni je stopila nepoznana žena, gotovo zato, ker je videla, da sem ranjenec — jugoslovanski partizan. Po kratkem pogovoru me je vprašala, če sem že kje nastanjen. Ko sem ji pritrdil, je rekla: »Prosim vas, sporočite upravi vaše bolnice, da bi tudi jaz sprejela rada v svojo hišo nekaj ranjencev jugoslovanske vojske.«

Njeno prošnjo sem povedal naši komandi. Enako me je zaprosil brivec, pri katerem sem se bril.

Ce se vprašamo, zakaj so Madžari v Vilainu nas tako cenili, spoštovali in gostoljubno sprejeli, je odgovor kratak:

Nestroyeva „Utopljenca“ na novomeškem odrju

Gledališka družina SKUD »Dušan Jerab« je poskrbela ob slovesu starega leta za prijetno zabavo svojih stalnih obiskovalcev. Novomeščani so si 31. decembra, na ponovitvi pa tudi 5. januarja, ogledali po mnogih letih v mestu že zaigrano priljubljeno Nestroyevo komedijo »Utopljenca« v režiji Lada Setinca. Navzlic sorazmerno hitri pripravi in ponekod malce neobdelani poglavitvi je komedija izvrstno uspešna in pripravila gledalce v sproščen smeh, kakršnega med stenami dvorane v Domu ljudske prosvete že dolgo nismo slišali.

Lahkotna igrivost komedije, tu in tam zabeljena z ne preveč zahtevnimi duhovitostmi, se je pretakala iz prizora v prizor s potrebno naglico in dobrim življenjem posameznikov v igralški kolektiv. Gospoda Stefana je igral Peter Zajc; muhastega in dolgočasnega bogataša, ki mu predsedata svet in denar, je zaigral dobro in prepričljivo, posebno pa je ugajal v vlogi dvojnika-hlapca. »Zvesta« trojica njegovih prijateljev je spadala v gosposko okolje bogataškega brezdelja in postopaštva; podali so jo Franci Adam, Miro Saje in Karel Bartol. Mondeno, s skrivnostmi lahkoživega življenja dobro seznanjeno vdovo Matildo je zaigrala Zlata Moro. Igralko smo videli prvič v vidnejši vlogi na novomeškem odrju. Pokazala je več, kar bi od začetnice lahko pričakovali! V rokah režiserjev obeta postati prvovrstna moč, ki pa v svojem prvem nastopu posameznih, čeprav v resnici redkih odskih spodsrljajev še

Izobraževalni tečaj v Podzemlju

V letošnji zimski sezoni smo tudi v Podzemlju pričeli z izobraževalnim tečajem, ki ga niti lansko niti predlansko leto ni bilo mogoče organizirati zaradi premajhnega zanimanja mladine za kulturni napredek. Tečajstvo se je odločilo, da bo poučevalo v tečaju tudi samo 3 tečajnike, ako so jih ne bi prijavitlo več, ker noče biti več povod za neutemeljene govore. Ce v Podzemlju izobraževalnega tečaja ni, ker se učitelstvu ne ljubi v njem poučevati... V letošnji izobraževalni tečaj je bil vključen zares 16 tečajnikov, toda polovica od teh jih v tečaj sploh ne prihaja, četudi so predavanja samo dvakrat na teden po dve do tri ure. Povprečna udeležba znaša 7 do 11 tečajnikov, kar zavisi od vremena in trenutne razpoložnosti tečajnikov. Ce pomislimo, da je v Podzemlju vkolnih 17 vasi, potem je nizek obisk izobraževalnega tečaja treba le grajati. Mladinska organizacija v Podzemlju je še životari, zato tudi izobraževalni tečaj ne uspeva. —c.

NE POZABITE!
21. januarja
NAGRADNO ZREBANJE!
Obnovite takoj naročnino!

bili smo do njih spodobni in zavarovali smo jim vsaj osnovne osebne pravice, da niso bili fizično nadlogovani od Rusov in izropani ter podobno.

S strahom in zaupanjem so prebivalci Vilaina pripovedovali, kako so Rusi obkoljevali hiše ter posiljevali stare in mlado, ropali in uničevali, kar niso mogli pojedsti in popiti ali odnesti. Sami smo bili priče, kako so z revolverji, puškami in brzostrelkami streljali v polne sode po kleteh, se do nezavesti upijanjali, hodili pijani po mestu ter počeli, ker se jim je zljubilo, ne da bi bili zato komu odgovorni. Ko smo jih opominjali, naj po dvoriščih ne posiljujejo žensk, so nam zabrusili, da ne znamo sovražiti sovražnikov in tako dalje. Videli smo, da počno zločine proti ljudstvu in smo ščitili nedolžne prebivalce, kjer smo le mogli. V naši mladi Armadi je vladala vse drugačna disciplina, vedno smo znali ločiti ljudstvo od sovražnika, od njegovih fašistov, ker je nas tako venomer učila Partija in naš vrhovni poveljnik tovaroš Tito. Bridko resnico tega članka bi lahko najbolje potrdil madžarski narod sam, ki ga »osvobodila«
Rdeča armada in ki zdaj pod njenim »varstvom«
gradi »socializem«.

Major Stane Fajdiga

ni mogla prikriti s tu pa tam malce narejeno, neprepričljivo afektiranostjo. Izredno zadovoljila pa je tokrat Katica — Lija Kometl. Igrala je naravno, lahkotno in zato tako prepričljivo, da je bila na odrju nad vse simpatičen lik. Take si želimo videti še! Vlogo gostilničarja Buče je igral Jože Zamljen, ki smo ga po enem letu tokrat spet videli na novomeškem odrju. Prav nič lahko vloga je odigral originalno in tesno povezal svoje nastope z igrjo soigralcev. Rahlo je motilo odstopanje od sicer v celoti dobro zadetega ribniškega žar-

... hudobni Bedauer (France Presetnik) je ujel Kekca in ga privezal ob staro drevo. Kekca (Matija Bari) pa je... — Oglejte si najnovjši slovenski umetniški film, ki bo v Novem mestu od 11. do 14. januarja!

gona, v katerem je Buča prišel posebno močno do veljave. Prijatelja Smolo, nesrečnega ključavničarja - utopljenca št. 2 je zaigral Polde Cigler z znano merico hudomušnosti in izvirnega humorja.

Obrobne vloge (služabnik — Ciril Guštin, notar — Stane Gregorič, služkinja — Simona Ferlič, hlapci, mlatičji itd.) so bile dobre zasledene.

V celoti je komedija uspešna in bi bilo prav, da bi gledališki kolektiv gostoval z njo v bližnjih večjih krajih. Ljudem bi prinesel smeha in dobre volje; posebno podeljeje bi bilo novomeškim igralcem hvaležno za uglasjeno tekoča »Utopljenca«, ki sta v vrsti resnih del novomeškega gledališča svojevrsten prispevek, namenjen razvedrilu občinstva.

Radio nam danes lahko precej pomaga

Teško bi menda našli človeka, ki ne bi vedel povedati kaj o radju, saj se čuje njegov glas iz velikih hiš in iz koč tam, kjer imajo elektriko. Zdi se mi, da bi bilo danes nepotrebno govoriti kaj več o tem, zlasti o njegovem pomenu. Z novim 135-kilovatom oddajnikom smo tudi Slovenci krepko stopili z našo kulturo v svet in približali njen je kar bogat program najoddaljenim krajem naše domovine in sveta. Ker imamo zlasti v zimskem času več prilike, da mu bolj pristihnemo, smo se namenili, da o njem spregovorimo tudi v našem listu in damo nekaj nasvetov kaj, kdaj in kako ga lahko poslušamo.

Če si ogledamo tedenski program Radio Ljubljane v dnevnem tisku, posebno pa v tedniku Radio-Slovenija, ki ga izdaja naša postaja, opazimo, da je vsakodnevna oddaja, ki se prične ob 5.30 zjutraj in traja do 7.30, nato pa od 12. do 23. ure, namenjena slehernemu človeku.

Poročila lahko poslušamo dnevno ob 6., 12.30, 15., 17., 19.30 in 22. uri — torej šestkrat na dan, poleg tega pa še ob 7. zjutraj radijski kolektor in pregled dnevnega tiska. Zanimivi so gospodarski, politični in kulturni pregledi. Ob petkih lahko ob 20. ozir. 21. uri slišimo govor zunanjepolitičnega radiokomentatorja dr. Eгона Tomca. Umestno bi bilo, da ob tej uri organizirate poslušanje tega poročila za širši krog poslušalcev v KDO, na sindikalnih sestankih, pri študiju in podobno. Ob sredah ob 18.15 so na programu zanimiva gospodarska vprašanja in reportaže. Pestri so tudi kulturni pregledi, povezani z razvojem slovenske literature, ki jih lahko slišite ob torkih ob 21. uri. Je pa še vrsta rednih oddaj, ki naj vam jih našle: jezikovni pogovori, ki jih vodi profesor dr. Mirko Rupel, so v ponedeljek ob 18.30 in četrtek ob 14. uri. Poslušajte jih, ker boste čuli v njih marsikaj, kako je treba pisati pravilno slovensko. Zdravstvene nasvete lahko poslušate ob torkih ob 18.30, poleg tega pa zdravstvena predavanja priznanih slovenskih zdravnikov ob petkih ob 17.30. Vsako sredo ob 14. tobeh lahko zvedeli o noviziskih knjigah, ob petkih ob 20. uri pa se boste lahko nasmejali pri oddaji »Svet v satiri in humorju«. Ob sobotah ob 20., ko boste v oddaji: »40 minut smeha in veselja« lahko zaključili teden.

Tudi naše gospodinjice niso pozabljene. Zanje je oddaja »gospodinjici nasveti«, ki je v terek in petek ob pol 7. do 7. ure zjutraj ter ob četrtek ob 13.00. Če se hočete naučiti angleški jezik, vam to posreduje Radio Ljubljana vsak terek ob 17.15 in petek ob 19.30.

Sedaj pa še naši najmlajši. Pozor! Da, tudi vam je dolocenih kar seden kup oddaj. Je zapametu si jih: ob nedeljah ob 11. dopoldne je oddaja pod naslovom: Oj pravilnice do pravilnice, v ponedeljek ob 15.30 je šolska ura za naše osnovnošolce, ki se ponovi še v terek ob 11. uri dopoldne. V terek jo ob 11.30 šolska ura za gimnazijo in višjo stopnjo osnovne šole, ki se ponovi še v sredo ob 17.30. V sredo ob 13. uri je oddaja: Iz

predalov pionirskega uredništva, ki se ponovi v sotoh ob 18. uri z urednikovo beleženico in pionirsko postjo. V četrtek je za pionirje zanimiva oddaja, nekaj leksikonov z naslovom: po različnih platen in raznih stvarih ob 17.40. V petek ob 18.10 lahko zvedo pionirji o raznih potopisih in doživljajih potopnikov.

Da, vidite pionirji in celičani, vse to lahko slišite v našem radju. Zato: vzgledite, stari, pionirski sveti — zbirajte radijno okrog radijskih sprejemnikov in videli boste, da vam bo za to hvaležna!

Tudi delovni kolektivi lahko v svoje rdeče koticke povabijo svoje najmlajše. Prikl. je dovolj. Med govornimi oddajami so privlačne zanimivosti iz znanosti in tehnike, ki so vsak petek ob 13. uri, in radijske igre, ki so vsako nedeljo popoldne ob 16. uri in ob sredah ob 20. uri.

No, glasbe je tudi za doper kub — za vsakogar: resne, lahke, narodne in »divje«, kot nekateri pravijo. Fronos opere je vsako nedeljo ob 19.30 ter simfonični koncert vsak terek ob 20. uri, vmes pa je cel kup plošč po željah in narodnih ter umetnih pesmi.

Radio nam danes lahko pomaga tudi na šport. Vsako jutro lahko teledrжите 10 minut pred šesto uro zjutraj, o športu pa zveste ob sobotah ob 19. uri in ob nedeljah ob 20. uri.

Naučil sem vam veliko števil oddaj, ki jih lahko čujete iz Ljubljane vsak teden. Organizirate redno množično poslušanje, ki ga vključite v redne sestanke organizacij. Da pa boste boljše in točno vedeli, kdaj in kaj boste poslušali, vam svetujemo: naročite si tednik »Radio-Slovenija«, ki vas bo redno o vsem obveščal.

Sedaj, ko so po vsej Sloveniji izobraževalni tečaji, ne bi bila napak dobro misel, ki jo je izrekla na kulturnoprosvetni sektorski konferenci v Novem mestu tov. Zebreškova, upraviteljica šole na Trški gori. Povedala je, da bodo imeli letos radijski izobraževalni tečaj, to je: redno bodo poslušali važne oddaje in se ob njih pogovorili. Tudi v Karteljevem se bodo poslužili radijskega sprejemnika. Misel je vredna, da si jo zapomnimo. Poskusite tudi vi!

In še nekaj. Pravi zavedljivi bomo, če smo vam v današnjim nasveti in programu umgodili. Zato pa želimo, da se v našem listu kaj oglasite, kako poslušate oddaje, kaj vas zanima, kaj bi še želeli, pa še kaj drugega o sami organizaciji poslušanja. Pišite tudi v Ljubljano na Radio-Ljubljano in zadovoljili bodo z nami vred, da smo vam ustregli, kajti tudi radjo nam danes lahko mnogo pomaga pri vzgoji! — T. M.

Ob preimenovanju novomeških ulic

V zvezi z razpisano anketo o preimenovanju novomeških ulic, trgov in cest objavljamo predlog neizpremenjenih nazivov ulic, cest in trgov, kot jih je sprejel zbor volivcev v novembru 1951:

Breg, Cankarjeva cesta, Trdinova cesta, Resljeva cesta, Glavni trg, K mlinom, K sodišču, Kandijska cesta, Karlovska cesta, Kolodvorska cesta, Mej vrti, Na Trško goro, Na Saneh, Na Loko, Defrancoschijeva ulica, Na mestnih njivah, Sodnijska cesta.

Pot k žagi, Ragovska cesta, Streliška ulica, Strma steza, Smihelska cesta, Foersterjeva ulica, Dr. Volčičeva ulica, Sukljetova ulica, Detelova ulica, Vrhovčeva ulica, Krekova ulica, Pugljeva ulica, Jenkova ulica, Kosova ulica, V Ragov log, Za Krko, Zagrebska cesta.

Ponovno vabimo naše bralce, delovne kolektive, odbore množičnih organizacij in vse, ki jim je preimenovanje naših ulic in trgov pri srcu, da se oglašijo in nam pošljejo k zadnjim in danes objavljenim nazivom ulic, cest in trgov svoje predloge, pripombe, vprašanja in podobno. Naj bo razpravljanje o novih nazivih naših ulic in cest javen pogovor, da bomo v skupnem delu izbrali čim bolj pravilna in posameznim ulicam primerna imena.

Objavili bomo vse predloge, ob koncu razpravljanja pa zbrano gradivo odstopili MLO Novo mesto v dokončno izdelavo predloga, o katerem bodo volivci mesta izrekli odločujočo besedo.

Razpis šahovskega turnirja za prvenstvo Novega mesta

Na prvem in drugem kvalifikacijskem turnirju, ki sta se vrnila v leto 1951, so si pridobili V. kategorijo in s tem pravico do sodelovanja na turnirju za prvenstvo Novega mesta v letu 1952 naslednji tovarosi: dr. Goleš Ludvik, Picek Jurij, Mihelin Rudi, Kastelic Lojze, Fink Stane, Košela Jože, Sražnar Mile, Verbič Miro, Klemen Boris, Micovič Gavril, Jerančič Rudi, Škrabi Leon, Skok Vili, Avsec Ferdo, ing. Lovko in Rabelj.

Mladinsko šahovsko društvo »Stojan Puc« določi pet najboljših igralcev, ki imajo najmanj peto kategorijo.

Lahko se prijavijo še ostali tovarosi, ki se niso udeležili kvalifikacijskih turnirjev, a imajo že doslej priznano IV. ali višjo kategorijo.

Prospektje turnirja: I. Zrebanje in prvo kolo bo dne 13. jan. 1952 ob 9. uri.

2. Tekmovanje bo enokrogno z razporedom kol po Bergerjevih tabelah.
3. Kavcijo 100 din se vplača pred odigranjem turnirja tov. Škrablu (blagajniku šahovskega društva); ta se po odigranem turnirju vrne, toda samo, če igralec odigra turnir po propoziciji.
4. Izra se v kavarni MLO.
5. Igralni dnevi: nedelja ob 9. uri, terek ob 19. uri, petek ob 19. uri.
6. Igralec, ki tekem ene ure od navedenih začetkov ne nastopi, avtomatično izgubi partijo po kontumacu, razen če izostanek pravčasno opravič z utemeljenimi razlogi. O utemeljenosti opravičila sklepa vodstvo turnirja.
Vsak igralec lahko preloži na zgoraj omenjen način le štiri partije od celotnega turnirja.

V slučaju opravičenega izostanka določi vodstvo turnirja čas za odigranje zapadle partije sporazumno z igralcem.
7. Prekinitev partije se lahko zahteva po štirih urah igranja. Potezo kuvertira beli in izroči kuvertu vodji turnirja. Prekinjene partije se morajo odigrati v enem tednu po prekinitvi. V kolikor ni mogoče računati prekrajene partije v navedenih igralnih dnevih, se v ta namen določi četrtek ob 19. uri.
8. Vodstvo turnirja bo javljeno na dan zrebanja.
9. Prijave sprejemata tov. Kastelic Lojze in Verbič Miro na okraju. Vsak pa ima možnost vpsa v dopisno knjigo, ki visi v mali sobi kavarne.
10. V ostalem se igra po šahovskih pravilih SŠJ.
11. Razpisane nagrade bodo razstavljene v izlozbi Elektropodjetja MLO.
Šahovsko društvo Novo mesto se je obrnilo na podjetja, ustanove in uprave a prošnjo, da za to tekmovalne prispevajo kako darilo.
Na našo prošnjo je uredništvo Dolenjskega lista prvo dalo tri nagrade, in sicer: I. izvod Dolenjskega lista — brezplačno za leto 1952. I. izvod Dolenjskega lista — brezplačno za polovico leta 1952 in knjižno nagrado: »Svet humorja in satire« (vezano v celo platno).

Tudi Okrajni izvršni ljudski odbor Novo mesto je takoj predal 2 šaha in s tem dokazal razumevanje za šahovski igro.
Akademski slikar Lamuz Vlado je poklonil sliko, a Mestno mizarstvo podjetje Novo mesto okvir za to sliko.
Podporo so še obljubili: MLO Novo mesto, OSS, Tin. Keramika, Pionir. Prosimo, da bi nam darovali nagrade čimprej poslali, ker jih bomo razstavili.
Šahovsko društvo v Novem mestu

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Ljubljanski trg, 23. telefon št. 127
Članski predajni štab: Takovo račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-30322-1 — Četrletna naročnina 100 din, polletna 200 din, celoletna 400 din — Naročnina se plačuje vnaprej — Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani

Padar Sipca in niegove...

Pravijo, da se je vse to zgodilo zgolj zato, ker Sipca ni bil navzočen. Pa, ljudje božji, Sipca je imel vendar le dvoje nog in dvoje rok in ni bil »duh in ne buh«, zato ni mogel biti povsod pričujoč. Njemu torej le nobenih očitkov! Sicer je pa že dolgo tega, zgodilo se je že v pretečenem stoletju in le najstarejši tržani se bodo morda medlo spomnili na te storije.

Huda zima je trla svet, ko je v Ribnici nenadno počil glas: »Volk, volk teka po Ribnici!« Pomislite, kakšna nevarnost! Zupanstvo je takoj razpisalo na volkovo glavo nagrado petdesetih goldinarjev. Pa bi jo kdo spustil? Za vse na svetu ne! Se neboljgjeni smrkavci so postali bojeviti in so vlačili očedom in odraslim bratom in stricem zarjavele pihalnike iz zaprašenih omar. Petdeset goldinarjev ni kar si bodi! Vse je šlo na lov.

Pripodil so volka v bližnjo Gorenjo vas. Posestniki iz Gorenje vasi so to videli, in ker so vedeli za nagrado, so stekli tudi oni po puške in hajdi za volkom. Pokalo je ko v turški vojni.

Naenkrat volk pada. Zložno so ga naložili na samokolnico in ga združno odpeljali v Ribnico pred občinski urad. V živahnem razgovoru so čakali, da pride sam gospod župan, ki je bil o tem

že obveščen, da jim izplača obljubljeno nagrado, taljo, kot so oni dejali.

Pa je prineslo mimo grajskega upravitelja Blahna. Radovednost ga je premagala, da je stopil med kmete, ki so se prerivali, mahali z rokami in se na vse mile načine drli, hvaleč svoje junastvo in občudujoč strašnega volka.

Kdo ga je ubil? — Vsi so ga ubili. Ribničani so trdili: »Mi smo ga!«
Možje iz Gorenje vasi so se dušali: »Mi smo ga! Mi bomo dobili taljo!«
Upravitelj Blahna, po rodu Čeh, posluša, potem pa se zrine do samokolnice, da si ogleda silno zver.

»Prosim, počakajte trošku, kakšen pa je ta volk?«
Tako naslednji trenutek začuden zakričel: »Za božji volji, to pa je naš Sultan, grajski Sultan! Pa kedo ga je ustrelil?«

Ribničani odločno zanikajo: »Mi ga najsmo, so ga uni!«

Možje iz Gorenje vasi pa hudi: »Vi ste ga, vi! Smo dobru videl, od kod je te prav šus pou!«

To pričkanje je trajalo pol ure. Končno je forstmajster Blahna zapustil družbo, ki se je še nadalje preganjala, kdo je ustrelil volka.

Od samih skrbi, kaj bo zdaj, je začel Tomaž Kluna trgati po čeljustih

in je šel k trškemu padarju Bobku, po domače Sipci, da mu izruje gnili zob.

Sipca ga je celo uro vlačil s kleščami po sobi, pa mu je zob le razmaja. Da se reši hudih bolečin, je šel Tomaž potem v Ljubljano. Razgledoval se je po izložbah in zagledal v Zidovski ulici v nekem oknu vse polno klešč.

»Aha, tu bo te prav!«

Da so bili poleg klešč razstavljeni tudi čevlji in kopita, tega mož ni videl, tega Tomaž ni opazil.

Ponižno vstopi in vpraša, če pulijo tam zobe.

»O seveda,« se je glasil odgovor, »in še brez vseh bolečin!«

In že je sedel na trinožnem čevljarškem stolčku in sam mojster mu je navezal zob na dreto in pripomnil: »Le nategnite!«

Tomaž je stegnil glavo, kolikor se je le dal. Tisti trenutek pa je začutil ob sedežu skelčo bolečino, kakor bi ga bil kdo pičil s šilom in skočil je pokonci, da je prevrnil vse krog sebe, mojster pa je odvrgel zdravilno šilo in hitel pobirati izruvani zob, ki se je z dreto vred zakotalil po prašnih tleh.

»Prenetu je imu velike korenine,« se je začudil Tomaž, božaje se po skelečem mestu, »tle dol sem ga začutil. V ustih me pa prou ne več ne bolu... Kulku je pa za plačat?«

»Za vas samo en goldinar, oče.«
»Kaj, pr mej dūs! Ribniški dohtar me je cejlo uro ulejuka za zob, pa je

rajtuo dvajset krajercerju, tle bom pa za pet minot dajal goldinar? Sej jih ne dejlam!«

In vrgel mu je v naročje dve dvojači, krvavo pljunil in zaprl vrata za seboj.

Ob tistem nesrečnem volčjem lovu se je še neki drugi Ribničan tako prehladil, da je prav nevarno zbolel. Ker je bil reven kot cerkvena miš, tudi Sipca ni bilo blizu, da bi mu bil puščal prehlajeno kri in ubožec je pričel umirati.

Sin, dober kristjan, je tekkel k sosedu sposoditi si blagoslovljeno svečo in jo je prižgano držal umirajočemu, ki pa le ni hotel umreti. Mučil se je in mučil, čas je potekal, sveča se je krajšala. Pa se ojunači sin in poprosi očeta: »Oče, dajte, dajte no umret, al svečja nej naša!«

In je zapustil oče to solzno dolino. Že prvo noč pa je prišel strašit in razbijat po hiši. In to se je ponavljalo noč za nočjo, dokler se prikazeni srečala s sinom.

»Kaj pa je, oče?«
»Veš, dragi sin, tisto parcelo za kolecem sem prigoljufal, jo moras vrniti, pa bom rešen!« ga je prosil oče.

Sinu pa to ni bilo kdo ve kako všeč. »O, kej bom pa jst pol kosu! Tajga pa že ne! Le ostanite v pekl', spočetka se vsak tešku privadi!«

In očeta ni bilo nikdar več nazaj.

Viktor Pirnat